

Toimintasuunnitelma vuodelle 2024

1. Tavoitteet

Jyväskylän seudun yhdistys (JYSY) on toiminut vuodesta 1978 Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksenä ja siten Keski-Suomen piirin jäsenenä. Yhdistys toimii Luonnonsuojeluliiton toimintaperiaatteita noudattaen.

Yhdistyksen sääntöihin kirjattu tarkoitus on *edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä vaalia kulttuuriperintöä toiminta-alueellaan*. Sen tavoitteena on tukea paikallista luonnon- ja ympäristönsuojelua Jyväskylän, Joutsan, Luhangan, Muuramen ja Toivakan alueilla sekä herättää yhdistyksen jäsenistössä ja seudun asukkaissa kiinnostusta ympäristöön ja luontoon. Tavoitteena on myös aktivoida jäsenistöä toimimaan asuin- ja elinympäristönsä puolesta. Yhdistys tarjoaa luontoelämyksiä ja vahvistaa luontosuhdetta. Tarpeen mukaan perustetaan toimintaryhmiä keskittymään tiettyihin teemoihin.

Toimintateemat vuodelle 2024 noudattavat edellisen vuoden tavoitteita eli luontoarvojen esillä pitämistä ja luonnon tilan parantamista. Tavoittelemme myös entistä aktiivisempaa jäsenistöä seuraamaan ja puolustamaan omaa toimintaympäristöään. Tässä tarvitaan valistusta luonnon monimuotoisuudesta ja vahvaa vuorovaikutusta jäsenistöön.

Toiminta-alueemme on hyvin laaja. Jotta yhdistys voisi kehittää toimialueemme luonnon ja ympäristön tilan seurantaa sekä toiminnan vaikuttavuutta, toteutamme ensi vuonna palkkiomaksusuunnitelman yhdistyksen hallituksen puheenjohtajalle.

2. Toimintateemat

2.1. Luonnon monimuotoisuus

Luonnon monimuotoisuus on elinehto, ja luonnolla on itseisarvo. Luontokato pahenee yhä myös Suomessa. Samoin kuin ilmastokriisiin vastaamisen myös luontokadon hillinnän ja pysäyttämisen tulee olla läpileikkaava periaate yhteiskunnassamme.

Luonnonsuojeluliiton pääteemana vuonna 2024 on lähiluonto. Lähiluonto-teemavuoden osana haluamme vahvistaa kuntien ja muidenkin tahojen omistamien metsien roolia monimuotoisuuden suojelussa ja ilmastokriisin ratkaisussa. Kuntien mailla luontokadon torjumisen ja hiilivarastojen kasvattamisen tulee olla tärkein käyttömuoto.

Yhdistys seuraa toiminta-alueen kuntien maankäyttösuunnitelmia ja kaavoitusta luonnon monimuotoisuutta silmällä pitäen. Yhdistys seuraa koko toiminta-alueen metsien käyttöä ja erityisesti Jyväskylän metsäohjelman toteutumista luontoarvojen ja virkistäytymisen kannalta. Yhdistys osallistuu aktiivisesti muiden alueen metsäaktiivien tahojen ja ryhmien toimintaan ja edistää niissä omalta osaltaan metsäluonnon suojelua. Teemme yhteistyötä etenkin SII:n Keski-Suomen piirin ja Luontoliiton Keski-Suomen piirin kanssa.

Kaivosten perustaminen uhkaa monimuotoisuutta ja johtaa usein ympäristön pilaantumiseen. Yhdistys vastustaa kaivosten perustamista luontoarvojen kustannuksella. Yhdistys seuraa toiminta-alueen kaivossuunnitelmia ja tavoitteena on saada jokaiselta alueelta aktiivisia toimijoita oman paikallistason suunnittelun seuraamiseen ja paikallistuntemuksen keräämiseen alueen luontoarvoista.

2.2. Ilmastokriisi

Yhdistys jatkaa kriisitietoisuuden lisäämistä. Ilmastokriisin torjunnan ja hillinnän tulee olla läpileikkaavana periaatteena kaikilla toiminnan tasoilla alkaen kaavoituksesta ja päätyn yksittäisten ihmisten arkipäivän valintoihin. Pyrimme pitämään ilmastonäkökulmaa esillä yleisissä keskusteluissa sekä muistuttamaan toiminta-alueen kuntia uusiutuvan energian suosimisesta, energiatehokkuudesta ja etenkin energiansäästöstä. Tavoitteemme on energiantarpeen vähentäminen ja polttoon perustuvan energiantuotannon lopettaminen. Jatkamme energiakriisin esiintuomien energiansäästövinkkien jakamista. Vaikka tuulivoima on tärkeä osa puhtaampaa energiatuotantoa ja siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista, suhtaudumme kriittisesti hankkeisiin, joissa tuulivoiman rakentaminen uhkaa merkittäviä luontoarvoja.

2.3. Luonto hyvinvoinnin lähteenä

Luonnon itseisarvon suojelun lisäksi yhdistys haluaa lisätä jäsenistön hyvinvointia. Merkittävyyttä elämään saa vaikuttamalla positiivisesti luonnon hyväksi, ja liikkuminen luonnossa lisää

kokonaisvaltaista hyvinvointia. Uskomme, että mitä enemmän luonnossa liikkuu sitä enemmän siihen kiintyy ja sitä haluaa suojella. Korostamme luonnon vaalimisen ja vahvistamisen tärkeyttä myös rakennetussa ympäristössä.

2.4. Kohtuus elämäntapana

Luonnonvarojen ylikulutus on juurisyy yhä pahenevaan ekologisten kriisien vyyhtiin. Yhdistyksemme haluaa edistää kaikella toiminnallaan planetaaristen rajojen sisäpuolelle sijoittuvia elämäntapoja pyrkien vaikuttamaan erityisesti yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Jatkamme yhteistyötä paikallisen Kohtuusliikkeen *Kohtuus Keski-Suomessa* kanssa, ja lisäämme tietoisuutta kohtuutalouden ratkaisuista.

3. Toimintamuodot

3.1. Hallituksen toiminta ja kokoukset

Yhdistyksen toimintaa suunnittelee ja pääosin toteuttaa yhdistyksen hallitus, joka kokoontuu 6–8 kertaa toimintakauden aikana, kesällä harvemmin. Toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen toivotaan mukaan koko jäsenistöä. Hallitusaktiivit kokoontuvat myös epävirallisesti ja jäseniä kutsutaan osallistumaan. Kokouksia laajennetaan muuallekin toiminta-alueelle mahdollisuuksien mukaan vaihdellen.

Yhdistys alkaa maksaa palkkiota hallituksen puheenjohtajalle.

Sääntömääräiset yleiskokoukset ovat syys- ja kevätkokous.

Kokoustarjoilut, kuten yleisötilaisuus ja retkitarjoilutkin, järjestetään vegaanisina, palmuöljyttöminä ja sesongin mukaisina sekä suosien luonnonmukaisesti tuotettuja ja reilun kaupan tuotteita.

3.2. Retket

Lähiretkien kohteiksi valitaan muun muassa toimialueemme luontopolkuja. Toimialueemme on laaja ja kannustammekin jäseniämme järjestämään myös itsenäisesti retkiä eri puolilla toimialuettamme.

Toimintavuonna 2024 yhdistys järjestää

- Keväällä lintu- ja pöllöretket opastettuna.
- Helatorstain opastetun retken.
- Yölaulaja- ja lepakkoretki Korpilahdelle (Putkilahti).
- Kesäkuun Luonnonkukkien päivän retken 16.6. teemalaji (raitta, *Salix caprea*) määrittää, minne retki suuntautuu.
- Suomen luonnon päivän retki järjestetään, tarkempi ohjelma suunnitellaan keväällä.
- Yhdistys suunnittelee ja tarjoaa hiljentymisen hetken jäsenille luonnossa Hiljan päivän aikoihin.

Lisäksi jäsenistöä innostetaan lintujen kevät- ja syysmuuton seurantaan ja järjestetään mahdollisuuksien mukaan opastuksen kanssa seurantatilaisuus. Syksyllä järjestetään geologinen retki, jos löydetään kohde ja opas. Jäsenistöä myös kannustetaan organisoimaan omatoimisesti retkiä ja kutsumaan muita mukaan luontoon. Retkiä on helppo toteuttaa kimppekyydein ja ottamalla omat eväät matkaan. Yhdistys voi tarvittaessa mainostaa järjestettäviä retkiä sähköpostitse sekä yhdistyksen verkko-, Instagram- ja Facebook-sivuilla. Yhdistykseltä voi tarvittaessa hakea retken kuluihin tukea.

3.3. Yleisötilaisuudet ja tapahtumat

Järjestämme toiminta-alueitamme koskevien ajankohtaisten tapahtumien ja teemojen ympärille erilaisia yleisötilaisuuksia, kuten alustettuja keskusteluja, paneeleita ja esitelmiä. Yhdistys osallistuu Suomen luonnonsuojeluliiton kansalliseen Luonto lainassa -teemaviikkoon (5.-11.2.2024), jossa liiton teemana selviää myöhemmin. Viikon toiminnan toteutuksessa pyritään tekemään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Muut yleisötilaisuuksien teemat valitaan vuoden alussa uuden hallituksen kokoontuessa ja kesän jälkeen, kun toiminnan suunnittelu tarkentuu resurssien ja ajankohtaisten tai jäseniltä saatujen toiveiden mukaisesti. Tilaisuuksissa yritetään käyttää tiloja monipuolisesti toiminta-alueen sisällä.

3.4. Talkoot

Yhdistys järjestää vieraskasvilajien torjuntatalkoita, erityisesti jättipalsamin torjuntatalkoita. Yhdistys jatkaa perinteisten perinnebiotooppitalkoiden järjestämistä Hetteen tilalla, jos se pysyy mahdollisena. Myös soiden ennallistamiseen ja virtavesien kunnostamiseen liittyviä talkoita järjestetään yhdessä muiden maakunnan toimijoiden kanssa Virtavesi-teemaan liittyen.

Tavoitteena on myös järjestää kesällä talkoot Toivakassa (esim. Huikossa sijaitsevan Liikalanlammen luontopolun kunnostaminen).

3.5. Perhetoiminta

Yhdistys pyrkii toteuttamaan koko perheelle sopivaa toimintaa yhteistyössä esimerkiksi Luonto-Liiton Keski-Suomen piirin (Kessu) kanssa.

3.6. Asiantuntijatehtävät

Yhdistys osallistuu toiminta-alueen ajankohtaisiin projekteihin olemalla mukana erilaisissa seuranta- ja suunnitteluryhmissä, mikäli tällaisia yhteistyötarpeita ilmenee. Maankäytön ja kaavoituksen suunnitelmia seurataan resurssien mukaan, ja kantaa otetaan lausunnoilla ja muistutuksilla. JYSY hyödyntää Luonnonsuojeluliittoa ja muita asiantuntijatahoja erilaisten muistutusten ja lausuntojen laatimiseen ja eteenpäin viemiseen.

JYSY yrittää lisätä vuorovaikutusta etenkin Jyväskylän kaupungin suuntaan ja eri kansalaisjärjestöt mukaan ottaen.

3.7. Avustukset

Jäsenet sekä paikalliset ympäristö- ja luontotoimijat voivat hakea yhdistykseltä avustuksia toimintaansa tai yksittäisiin tapahtumiin. Hakemukset käsittelee yhdistyksen hallitus kokouksissaan.

3.8. Jäsenhankinta ja huolto

Yhdistys tekee jäsenhankintaa ja olemassa olevan jäsenistön aktivointia. Tavoitteena on lisätä jäseniä toimintavuoden aikana 50 jäsenellä. Avoimissa yleisötapahtumissa markkinoidaan jäsenyyttä aktiivisesti ja osallistutaan SLL:n jäsenhankintakampanjoihin somessa.

Suunnitellaan jäsenhuollon jatkoa vuonna 2023 Auli Toikkasen tekemän jäsenhuoltoselvityksen pohjalta. Uusien jäsenten kontaktointi olisi toimintaan sitouttavaa.

3.9. Kannanotot ja mielipiteet ja muu vaikuttaminen

Avataan keskustelua kannanotoilla toimintateemoihin liittyen etenkin paikallisten ajankohtaisten tilanteiden mukaan.

Yhdistys laatii lausuntoja ja muistutuksia maankäyttöön ja kaavoitukseen liittyen. Yhdistys ylläpitää keskustelua luontoarvoista myös mielipidekirjoituksin.

Yhdistys seuraa toiminta-alueen kuntien maankäyttösuunnitelmia ja kaavoitusta luonnon monimuotoisuutta silmällä pitäen. Yhdistys seuraa erityisesti Jyväskylän metsäohjelman toteutumista luontoarvojen ja virkistytymisen kannalta. Myös kasvavaa tuulivoimalarakentamista seurataan luontoarvojen ja hiljaisuuden kannalta.

Yhdistys vaikuttaa toiminta-aluetta koskeviin kaivoshankkeisiin.

Vaikuttamistyöhön vaikuttavat aina kulloinkin yhdistyksellä käytettävissä olevat resurssit.

3.10. SLL:n kampanjat

Yhdistys osallistuu liiton kampanjoihin mahdollisuuksien mukaan.

3.11. Saavutettavuuden kehittäminen

Tarkastelemme ja tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan parannamme yhdistyksen järjestämän toiminnan saavutettavuutta.

Noudatamme toiminnassamme turvallisemman tilan periaatteita.

3.12. Toiminnan painopisteet v. 2024

- **Näkyvyyden ja vaikuttavuuden lisääminen:** Asetetaan vuoden alussa tarkemmat tavoitteet. Kontaktoidaan vaikuttamisesta kiinnostuneet jäsenet.
- **Jäsenhuollon kehittäminen v. 2023 tehdyn jäsenkyselyn pohjalta:** Sovitaan toimenpiteistä vuoden alussa, kuten esim. uusien jäsenten kontaktointi; maksamattomien kontaktointi; erityinen jäsenilta tms. tapahtuma.
- **Lähiluonto:** Vuoden aikana liitto korostaa luonnon merkitystä myös lähiluontoteeman avulla. Teemavuoden aikana tarjoamme konkreettisia ja hyödyllisiä täsmävinkkejä oman lähiluonnon suojelemiseksi, hoitamiseksi ja ennallistamiseksi ja edistämme lähiluonnon suojelualoitteita. Osallistumme liiton kuntametsäkampanjaan.

4. Tiedotus

Jäsenistölle tiedotetaan toimintakauden tapahtumista ja ajankohtaisista asioista kaksi kertaa toimintavuoden aikana lähetettävällä jäsenkirjeellä. Sähköisen tiedottamisen laajentamiseksi jäseniä pyydetään jokaisessa jäsenkirjeessä lähettämään sähköpostiosoitteensa, johon lähetetään jäsenkirjeen lisäksi ajankohtaisia tapahtumamuistutuksia ja -ilmoituksia.

Luonnonsuojeluliiton verkkosivujen yhteydessä toimivat kotisivut ovat tärkeä tiedotuskanava. Lisäksi yhdistyksen toiminnasta kerrotaan Facebook- ja Instagram-sivuilla. Seuraajien määrää seurataan ja pyritään kasvattamaan.

Tapahtumista ilmoitetaan tarvittaessa myös Keskisuomalaisen menoinfo.fi-sivulla ja toiminta-alueen kuntien tapahtumakalentereissa sekä lähettämällä tiedotteita paikallislehtiin ja paikallisradioon. Suuremmista yleisötilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa maksullisilla lehti-ilmoituksilla.

5. Yhteistyö

Yhdistys jatkaa ja pyrkii lisäämään yhteistyötä muiden SLL:n Keski-Suomen paikallisyhdistysten, Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piirin, Luonto- Liiton Keski-Suomen piirin sekä muiden toiminta-alueemme ympäristöjärjestöjen ja toimijoiden kanssa.

Myös toiminta-alueen kunnat ja Ely-keskukset ovat tärkeässä osassa toimintaa, ja yhteistyö niiden kanssa pyritään pitää avoimena ja toimivana.

6. Yhteystiedot

- <https://www.sll.fi/jyvaskyla/>
- <https://www.facebook.com/JYSYsll>
- jyvaskyla@sll.fi
- @luonnonsuojeluliittojkl